

Spis treści

Przedmowa (<i>Tomasz Panek</i>)	11
---	----

Rozdział 1. Statystyczne badanie zjawisk społecznych (*Jan Kordos*)

1.1. Wprowadzenie	15
1.2. Statystyka społeczna w pracach instytucji ponadpaństwowych . .	17
1.2.1. Organizacje międzynarodowe	17
1.2.2. Ogólna koncepcja systemu statystyki społecznej Unii Europejskiej	18
1.2.3. Zalecenia Eurostatu w sprawie wskaźników społecznych	19
1.3. Podstawowe rodzaje informacji statystycznej występujące w Unii Europejskiej	21
1.4. Zapotrzebowanie na statystykę społeczną na poziomie europejskim	23
1.5. Źródła danych w statystyce społecznej	25
1.5.1. Źródła danych i metody ich zbierania	25
1.5.2. Warunki porównywalności danych między krajami	28
1.6. Statystyka regionalna	29
1.6.1. Uwagi wstępne	29
1.6.2. „Przewodnik statystyki regionalnej”	30
1.6.3. Klasyfikacja terytorialna regionów na różnych poziomach	30
1.6.4. Nomenklatura Statystycznych Jednostek Terytorialnych — klasyfikacja NUTS	31
1.6.5. Metody oceny parametrów dla małych obszarów	32
1.7. Ocena jakości wyników — prace Eurostatu	35
1.7.1. Definicja jakości danych Eurostatu	35
1.7.2. Rodzaje błędów w badaniach statystycznych	36

Rozdział 2. Podstawowe badania społeczne statystyki publicznej w Polsce (*Jan Kordos*)

2.1.	Statystyka społeczna w Polsce do 1989 r.	39
2.2.	Podstawowe badania społeczne w Polsce w okresie transformacji oraz prace nad ich harmonizacją ze standardami UE	41
2.3.	Spisy ludności i badania demograficzne	42
2.4.	Rejestry administracyjne jako źródła danych statystycznych . . .	44
2.5.	Badania budżetów gospodarstw domowych	45
2.6.	Badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL)	47
2.7.	Badania warunków życia	49
2.7.1.	Badania warunków życia w latach 1997–2003	49
2.7.2.	Badanie dochodów i warunków życia (EU-SILC)	50
2.7.3.	Badanie EU-SILC w Polsce	52
2.8.	Badania zdrowia ludności	54
2.8.1.	Pierwsze badania zdrowia ludności w Polsce	54
2.8.2.	Badanie stanu zdrowia ludności Polski w 2004 r.	55
2.9.	Badanie wykorzystania czasu	58
2.9.1.	Dotychczasowe badania wykorzystania czasu w Polsce	58
2.9.2.	Badanie wykorzystania czasu w latach 2003–2004	59
2.10.	Inne badania społeczne	62

Rozdział 3. Zmiany demograficzne — pomiar procesów i ocena skutków społeczno-ekonomicznych (*Irena E. Kotowska, Wiktoria Wróblewska*)

3.1.	Podstawowe procesy demograficzne — definicje, źródła danych, pomiar	63
3.2.	Struktury demograficzne ludności	67
3.2.1.	Struktura ludności według płci i wieku	67
3.2.2.	Struktura według stanu cywilnego	71
3.2.3.	Struktury ludności według miejsca zamieszkania	72
3.3.	Zmiany procesu reprodukcji ludności — wybrane syntetyczne mierniki natężenia procesu	74
3.4.	Rodność i płodność populacji	77
3.5.	Umieralność i trwanie życia	79
3.6.	Analiza rodzin i gospodarstw domowych	87
3.7.	Przemiany demograficzne w Polsce w latach 1989–2005 i ich konsekwencje demograficzne, ekonomiczne i społeczne	90
3.7.1.	Płodność i zawieranie małżeństw	90
3.7.2.	Trwanie życia i umieralność	91
3.7.3.	Starzenie się ludności i zasobów pracy	96

Rozdział 4. Poziom i jakość życia (*Teresa Słaby*)

4.1.	Badanie społecznych efektów zmian gospodarczych	99
4.2.	Podstawowe kategorie badawcze	101
4.2.1.	Diagnozowanie potrzeb jednostkowych i społecznych	101
4.2.2.	Przedmiot badań	103
4.2.3.	Jednostki obserwacji statystycznej	106
4.2.4.	Wskaźniki i mierniki społeczne	107
4.2.5.	Pomiar stopnia zaspokojenia potrzeb	117
4.3.	Wybrane wyniki ogólnopolskich badań empirycznych poziomu i jakości życia gospodarstw domowych w Polsce w latach 1994–2005	125

Rozdział 5. Dochód i konsumpcja (*Adam Szulc*)

5.1.	Mierniki zamożności gospodarstw domowych	131
5.1.1.	Dochód bieżący i wydatki konsumpcyjne	131
5.1.2.	Porównywalność dochodów i konsumpcji między gospodarstwami domowymi: skale ekwiwalentności	139
5.2.	Metody analizy rozkładu dochodów i wydatków	142
5.2.1.	Wprowadzenie	142
5.2.2.	Rozkłady kwantylowe	143
5.2.3.	Krzywa Lorenza i indeks Giniego	147
5.2.4.	Ekstymacja funkcji gęstości i dystrybucyjności dochodów	150
5.3.	Zachowanie konsumenta i pomiar zamożności	154
5.3.1.	Wpływ struktury wydatków na zmiany kosztów utrzymania	155
5.3.2.	Krzywe Engla jako narzędzie analizy postępowania konsumenta	156
5.3.3.	Obliczanie skal ekwiwalentności za pomocą oszacowań kompletnego modelu popytu	159
5.4.	Wybrane analizy dochodów i konsumpcji w latach 1990–2006 w Polsce	161

Rozdział 6. Rynek pracy (*Irena E. Kotowska, Anna Matysiak*)

6.1.	Aktywność zawodowa — podstawowe definicje i źródła informacji	164
6.2.	Metody analizy aktywności zawodowej ludności	169
6.3.	Analiza aktywności zawodowej ludności	179
6.4.	Metody analizy zmiany zatrudnienia i struktur zatrudnienia ludności	185
6.5.	Bezrobocie — pomiar, analizy nierówności wobec bezrobocia	192

6.6.	Migracje zarobkowe i ich skutki dla rynków pracy	198
6.7.	Rynek pracy w Polsce w latach 2000–2005 a Europejska Strategia Zatrudnienia	201

Rozdział 7. Zdrowie i jego ochrona (*Anna Podrażka-Malka*)

7.1.	Przemiany w sferze zdrowotności i długości trwania życia	206
7.2.	Determinanty stanu zdrowia	210
7.3.	Pomiar i ocena stanu zdrowia populacji	212
7.3.1.	Pomiar zachorowalności i chorobowości	212
7.3.2.	Pomiar funkcjonalnej sprawności	215
7.3.3.	Pomiar długości i jakości życia w zdrowiu	218
7.3.4.	Pomiar jakości życia uwarunkowanej stanem zdrowia	224
7.3.5.	Pomiar i ocena zdrowia — propozycje na przyszłość	226
7.4.	Wybrane aspekty oceny sytuacji zdrowotnej ludności w Polsce w latach 1996–2004 na podstawie ankietowych badań stanu zdro- wia	228
7.4.1.	Samoocena stanu zdrowia populacji	229
7.4.2.	Występowanie długotrwałych problemów zdrowotnych	229
7.4.3.	Występowanie chorób przewlekłych	230
7.4.4.	Sprawność niektórych narządów oraz poziom samoobsługi u osób dorosłych	231
7.4.5.	Samopoczucie psychofizyczne i ocena jakości życia	231

Rozdział 8. Gospodarowanie czasem (*Ilona Błaszczak-Przybycińska*)

8.1.	Cel i istota badań gospodarowania czasem	234
8.1.1.	Cele badań budżetów czasu	234
8.1.2.	Czas jako czynnik gospodarowania	235
8.2.	Badanie budżetów czasu w Polsce w świetle badań europejskich	237
8.2.1.	Organizacja badania	237
8.2.2.	Kategorie grupowania czynności w badaniu budżetu czasu	237
8.2.3.	Sposób analizy budżetów czasu	238
8.3.	Wycena wybranych elementów gospodarowania czasem	240
8.3.1.	Wycena wartości prac wykonywanych w gospodarstwie domo- wym	240
8.3.2.	Wycena czasu wolnego	244
8.4.	Gospodarowanie czasem w Polsce w latach 2003–2004	249

Rozdział 9. Ubóstwo i nierówności (Tomasz Panek)

9.1.	Ubóstwo — problemy, definicje	258
9.1.1.	Istota ubóstwa	258
9.1.2.	Sposób pojmowania ubóstwa	262
9.1.3.	Sposób pomiaru ubóstwa	262
9.1.4.	Kryteria ubóstwa	263
9.1.5.	Wymiar czasowy ubóstwa	264
9.2.	Metody identyfikacji ubogich	264
9.2.1.	Metody wyznaczania granicy ubóstwa	264
9.2.1.1.	Metoda potrzeb podstawowych	264
9.2.1.2.	Metoda wskaźnika wydatków żywnościowych	266
9.2.1.3.	Metoda stałej części mediany lub średniej arytmetycznej dochodów	267
9.2.1.4.	Metoda kwantyla rozkładu dochodów	268
9.2.1.5.	Podejście subiektywne	268
9.2.1.6.	Oficjalne linie (granice) ubóstwa	271
9.2.2.	Metody identyfikacji ubogich w ujęciu wielowymiarowym	271
9.3.	Metody analizy ubóstwa i nierówności	272
9.3.1.	Pomiar zasięgu, głębokości, dotkliwości i intensywności ubóstwa	272
9.3.2.	Dekompozycja zmian odsetka gospodarstw domowych ubogich	275
9.3.3.	Pomiar stopnia zagrożenia ubóstwem	276
9.3.4.	Współwystępowanie różnych wymiarów ubóstwa	280
9.3.5.	Pomiar nierówności	281
9.3.6.	Ocena trwałości ubóstwa	282
9.3.7.	Analiza determinant ubóstwa	287
9.4.	Praktyka pomiaru ubóstwa	289
9.4.1.	Badania ubóstwa w Polsce	289
9.4.2.	Ubóstwo i nierówności w Polsce w latach 2000–2005	290
9.4.2.1.	Charakterystyka danych	290
9.4.2.2.	Założenia analizy	291
9.4.2.3.	Zasięg, natężenie i intensywność ubóstwa oraz niedostatku	291
9.4.2.4.	Nierówności rozkładu dochodów	297
9.4.2.5.	Trwałość ubóstwa i niedostatku	297

Rozdział 10. Koszty utrzymania (Helena Kassyk-Rokicka)

10.1.	Założenia wykorzystania indeksów w analizie dynamiki procesów i zjawisk społecznych	299
10.2.	Inflacja a koszty utrzymania	300
10.2.1.	Podstawowe definicje i pojęcia	300

10.2.2.	Ogólne zasady konstrukcji indeksu cen towarów i usług oraz indeksu cen towarów i usług konsumpcyjnych	301
10.3.	Praktyka szacunku wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych (kosztów utrzymania)	305
10.3.1.	Rys historyczny	305
10.3.2.	Aktualne rozwiązania praktyczne Głównego Urzędu Statystycznego	307
10.3.3.	Zastosowania wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych	312
10.4.	Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w Polsce w ostatnim dziesięcioleciu	313
10.5.	Uwagi końcowe	315
	Wykaz skrótowców występujących w pracy	317
	Bibliografia	320